

Adéu a un dels més importants creadors catalans de tots els temps

Milers de persones acomiaden Antoni Tàpies en una emotiva jornada de portes obertes a la seu de la fundació, la sala principal amb cinc quadres emblemàtics

Sentiment d'orfandat

David Castillo
BARCELONA

No per esperada, la mort d'Antoni Tàpies ha estat menys dolorosa. Milers de persones van desfilari i signar en el llibre de condol a la sala principal de la fundació. Els responsables van decidir penjar només cinc quadres que representen el millor Tàpies: *Pantalons sobre vestidor* (1971); *Llinda* (1975); *Llibre-mur* (1990), un díptic enorme de procediment mixt sobre fusta; *Concert* (1985), pintura sobre paper de diari, amb algunes pàgines del diari Avui, i *Terrós* (1984), una representació fantasmagòrica de la mort i únic quadre dels seleccionats que no pertany a la fundació i penjat per desig exprés de la família.

En comptes d'un funeral, la família Tàpies va decidir fer una jornada de portes obertes, que s'estendrà avui fins a les nou del vespre. Dijous i divendres, la fundació tancarà portes, per reobrir dissabte amb una nova presentació de la col·lecció. L'acte és un comiat simbòlic del pintor, a través de les obres que no s'extingiran, un adéu a la vida terrenal i una continuació cap a l'art etern. Com una cerimònia budista o un satori, la sala —sempre m'havia semblat petita— s'ha engrandit, potser per la majestuositat de les peces exposades. És una sensació compartida amb Fèlix Riera, president de l'ICIC i admirador de l'artista.

Sobre aquesta tria antològica de cinc peces, el director de la Fundació Tàpies, el filòsof Xavier Antich, ho sintetitza dient

que hi és tot: el forat negre del franquisme, la feina (amb els pantalons tacats de pintura), la premsa i la comunicació, l'autoretrat

La sala principal de la fundació té penjats cinc quadres antològics del millor Tàpies

figit amb la calavera —amb tot el que representa per a ell— i la sensació de qui el veu. Sabia que s'estava morint, però no era una sensació nova perquè Tàpies havia rebut l'extremunció amb 17 anys, després de patir la plaga generacional de la tuberculosi. Va ser ben conscient de la vulnerabilitat del cos i les peces també ho expressen. Són l'essència d'un gegant, que ens llega l'espai artístic com un refugi de recolliment, l'intimitisme d'un cenotafi.

He arribat a la fundació

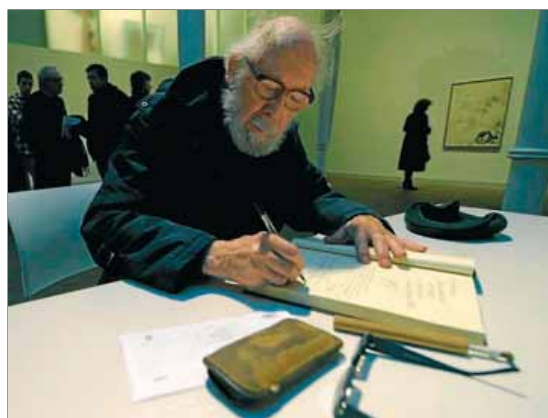
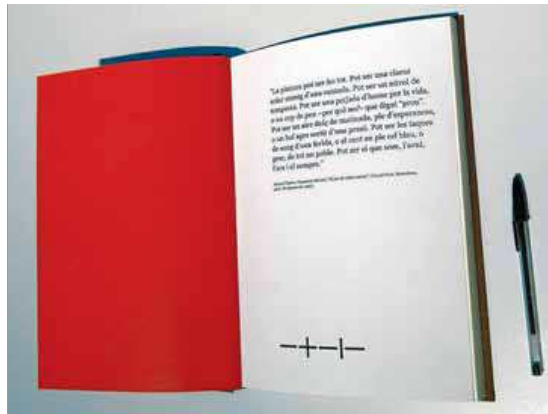
abans de l'obertura de portes. Els operaris treballen a corre-cuita i la sala sembla un diorama. L'ambient d'inauguració substitueix el de tanatori. Magnífic! Penso en la cadira de rodes que hi ha al racó i em submergeixo en la magnífica *Memòria personal. Fragments per a una autobiografia*, que va editar Empúries. Un capítol recorda el 1945, quan convalescent de la malaltia és a l'hostal del santuari del Miracle, prop de Solsona: "Ara tot em semblava donar-me la veritable pista

persaber on havia d'anar a buscar els mestres i on eren les autèntiques raons per a un artista." Al jove Antoni l'acompanyava la seva germana i els llibres, amb què es va omplir d'idees i sentiments, per tal com explica, "renovar-me profundament".

Del pintor incipient hem passat a un artista amb més de setanta anys de bagatge, amb un llegat extraordinari i canviant de vuit mil obres. La suma teològica del seu art és la grandesa internacional —tots els grans rotatius del

món destaquen la seva mort en portada— sense oblidar el detall gairebé místic de comunió amb el lector de les obres, siguin en pintura, escultura o prosa. Antich m'explica que, tot i saber el seu estat delicat, la mort els ha agafat d'imprevist. Podria ser un aforisme, la manera de marxar en silenci. No dir és la millor manera de dir.

La commoció és general, no tan sols per la desaparició d'un artista internacional de referència sinó perquè és una de les marques de la ciutat, de la

Diferents aspectes de les cues per entrar al comiat d'Antoni Tàpies a la Fundació del carrer Aragó i del llibre de condol que els ciutadans han signat per a l'artista. A l'esquerra, un dels únics cinc quadres que han penjat a la sala principal d'exposicions, el díptic 'Llibre-mur'
■ JOSEP LOSADA / LLUÍS GENÉ (AFP)

cultura catalana en general. No es pot evitar recordar tots aquells llibres de poetes i discos il·lustrats per l'artista o, més recentment, quan va fer la creu del logo del nostre diari o la il·lustració de la samarreta de la important Fira del Llibre de Guadalajara (Jalisco, Mèxic) quan Catalunya hi va ser la convidada d'honor. El director de l'Institut Ramon Llull era aleshores Xavier Folch, amic personal i editor de l'obra literària de Tàpies. Veure centenars d'entusiastes joves mexicans

amb una senyera dissenyada pel pintor era un plus de vitalitat a la gran festa. Aquests dies s'ha parlat del dramatism i la visió sòrdida de la post-

Setanta anys d'obra deixen més de vuit mil obres, un llegat extraordinari i canviant

guerra que van inspirar el primer Tàpies, el més fosc, però l'artista es va aclarir i omplir de llum mentre consolidava un estil inconfusible. Representa tant per a Catalunya com l'expressionisme abstracte per als Estats Units.

Podem explicar Antoni Tàpies o senzillament sentir-lo: sense teories, com ens pot agradar un poema o una cançó. Aquesta era la sensació davant la Fundació en aquest dia ventós que assota el carrer Aragó. Em vénen imatges del Tàpies enèrgic, l'introspectiu

i el que s'apunta a un bombardeig per les causes perdudes. Tot el magma de la seva obra hi desfila, la poètica indiscutible a través dels signes i del seu talent com a cal·lígraf; l'existencialista i surrealista, que va trencar els esquemes de l'art catòlic i carriñol dels anys quaranta i cinquanta; el davanter centre del *dream team* de Dau al Set; el sofisticat i elegant informalista; el barrocc matèric i l'hereu directe de Miró. Tot això m'ho repeteixen els amics que trobo a la fundació. Alguns encara

estàn empenyats per l'afer del mitjó foradat. Uns altres reivindiquen el seu catalanisme i el consideren el millor pintor europeu de les últimes dècades, el que et trobes a la Tate Modern de Londres, al Moma de Nova York i al Centre Pompidou de París, al costat dels més grans, Fontana, Motherwell, Jorn i companyia.

A mi m'agrada l'essencialista, el que poetitza amb les formes i renuncia a l'evident, al que ja es veu, el que t'obre els territoris de la intuïció. També el Tà-

pies en transformació constant, sempre inquiet i atent al poema breu, a un signe obert amb un ganivet o amb un objecte improvisat com a pinzell.

Durant les tres hores que he estat a la fundació, molts poetes s'hi han deixat veure: Jordi Carrió, Manuel Forcano, Ada Castells, Ferran Aisa, Ramon Balasch, Pau Dito, el mecenes Antoni Vila Casas. Visiblement abatut, el conseller Ferran Mascarell, ha fet la síntesi perfecta: "Ens ha deixat amb sentiment d'orfandat." ■